

Procesní nástupnictví

Předmětem řízení o návrhu ve smyslu ustanovení § 107a o. s. ř. není posouzení, zda tvrzené právo, které mělo být převedeno nebo které mělo přejít na jiného, dosavadnímu účastníku svědčí či nikoli, popř. zda podle označené právní skutečnosti bylo převedeno (přešlo) na jiného. Takové posouzení se již týká věci samé, o níž se při zkoumání procesního nástupnictví nerozhoduje.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 2260/2007, ze dne 26.8.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Ing. P. T., zastoupeného advokátkou, proti žalované Mgr. G. T., o 539,- Kč, vedené u Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou pod sp. zn. 12 C 7/2004, o dovolání žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. listopadu 2006, č. j. 17 Co 216/2006-105, tak, že usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. listopadu 2006, č. j. 17 Co 216/2006-105, a usnesení Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 30. března 2006, č. j. 12 C 7/2004-77, se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu ve Žďáru nad Sázavou k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Okresní soud ve Žďáru nad Sázavou usnesením ze dne 30. března 2006, č. j. 12 C 7/2004-77, nepřipustil, aby podle ust. § 107a o. s. ř. z řízení vystoupil žalobce Ing. P. T. a na jeho místo aby vstoupila obchodní společnost D., s. r. o., (dále též jen „společnost“). Soud dospěl k závěru, že žalobce neprokázal, že v průběhu řízení nastala skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod práva, tedy že byla platně uzavřena smlouva o postoupení pohledávky, navíc společnost, která měla do řízení vstoupit, nemá žádného statutárního zástupce, a tudíž ani není zřejmé, s kým má soud jednat.

K odvolání žalobce Krajský soud v Brně usnesením ze dne 30. listopadu 2006, č. j. 17 Co 216/2006 - 105, usnesení soudu prvního stupně potvrdil. Jak vyplynulo z obsahu spisu, v průběhu řízení před soudem prvního stupně předložil žalobce smlouvu o postoupení pohledávky, kterou uzavřel dne 17. 6. 2005 se společností D., s. r. o., a touto smlouvou postoupil této společnosti svou pohledávku z titulu náhrady škody ve výši 539,- Kč, o níž v tomto řízení jde. Za společnost D., s. r. o., smlouvu o postoupení pohledávky podepsal rovněž žalobce, který k návrhu podle § 107a o. s. ř. přiložil fotokopii plné moci ze dne 3. 2. 1999, kterou mu za společnost D., s. r. o., udělil tehdejší jednatel JUDr. R. N. Odvolací soud řešil otázku, zda žalobce na základě této plné moci byl oprávněn jednat za společnost a uzavřít sám se sebou jako s fyzickou osobou smlouvu o postoupení pohledávky. Dovodil, že ze zákonných ustanovení sice výslovně nevyplývá, že výmazem jednatele společnosti z obchodního rejstříku zanikla plná moc, kterou jednatel udělil třetí osobě k zastupování společnosti, avšak podle názoru odvolacího soudu není právně únosné, aby mohla třetí osoba do nekonečna za tuto společnost jednat. Uzavřel, že výmazem JUDr. N. z obchodního rejstříku jako jednatele společnosti pozbyla účinnosti plná moc, kterou udělil žalobci, a žalobce již po tomto datu nebyl oprávněn za společnost jednat a uzavírat za tuto společnost jakékoliv smlouvy. Smlouvu o postoupení pohledávky, kterou žalobce jako zástupce společnosti D., s. r. o., uzavřel sám se sebou jako s fyzickou osobou, označil odvolací soud za neplatnou.

Proti usnesení odvolacího soudu podal žalobce dovolání z důvodu nesprávného právního posouzení ve smyslu ust. § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. Poukazuje na to, že soud prvního stupně nejprve na základě plné moci pravomocně připustil zpětvzetí žaloby proti druhé žalované, jenž žalobce učinil za

společnost D., s. r. o., a stejný soud později odmítl účast společnosti D., s. r. o., jako nástupce v řízení. Dovolatel nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že nedošlo k postoupení pohledávky. Má za to, že plná moc mu udělená dnes již odvolaným jednatelem je platná a účinná nadále, ledaže by nastala nějaká skutečnost v souladu se zákonem. Odvolání JUDr. N. z funkce jednatele společnosti nemělo za následek zánik plné moci a názor odvolacího soudu, že není „právně únosné“, aby mohla třetí osoba do nekonečna jednat za společnost, považuje za rozšiřující výklad. Nesouhlasí se závěrem o neplatnosti smlouvy o postoupení pohledávky. Navrhl, aby dovolací soud napadené usnesení odvolacího soudu, jakož i usnesení soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou - účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), řádně zastoupeným advokátem ve smyslu § 241 odst. 1 o. s. ř., přezkoumal usnesení odvolacího soudu podle § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání, které je přípustné podle § 239 odst. 2 písm. b) o. s. ř., je opodstatněné, byť z poněkud jiných důvodů, než jaké uplatnil dovolatel.

Podle ust. § 107a odst. 1 o. s. ř. má-li žalobce za to, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení, o něž v řízení jde, může dříve, než soud o věci rozhodne, navrhnout, aby nabyvatel práva nebo povinnosti vstoupil do řízení na místo dosavadního účastníka; to neplatí v případech uvedených v § 107 o. s. ř. Soud návrhu usnesením vyhoví, jestliže se prokáže, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost uvedená v odstavci 1, a jestliže s tím souhlasí ten, kdo má vstoupit na místo žalobce; souhlas žalovaného nebo toho, kdo má vstoupit na jeho místo, se nevyžaduje. Právní účinky spojené s podáním žaloby zůstávají zachovány (odst. 2).

K procesnímu nástupnictví podle ustanovení § 107a o. s. ř. může dojít jen tehdy, jestliže žalobce s poukazem na konkrétní právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti, o něž v řízení jde, navrhne, aby nabyvatel práva nebo povinnosti vstoupil do řízení na místo dosavadního účastníka (jeho právního předchůdce), a jestliže soud tuto změnu v okruhu účastníků připustí. K rozhodnutí o procesním nástupnictví podle ustanovení § 107a o. s. ř. soud nemůže přistoupit z vlastní iniciativy (bez návrhu).

Navrhne-li žalobce, aby nabyvatel práva vstoupil do řízení na jeho místo, soud - jak vyplývá z ustanovení § 107a odst. 1 a 2 o. s. ř. - ve vztahu k jím označené právní skutečnosti zkoumá, zda jde vůbec o právní skutečnost, zda s ní právní předpisy obecně vzato spojují přechod nebo převod práv, zda označená právní skutečnost opravdu nastala a zda je způsobilá mít za následek přechod nebo převod práv (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2004, pod č. 31).

Takovou právní skutečností, která je způsobilá mít za následek převod práv, je nepochybně i smlouva o postoupení pohledávky podle § 524 a násl. občanského zákoníku. Předmětem řízení o návrhu ve smyslu ustanovení § 107a o. s. ř. však není posouzení, zda tvrzené právo, které mělo být převedeno nebo které mělo přejít na jiného, dosavadnímu účastníku svědčí či nikoli, popř. zda podle označené právní skutečnosti bylo převedeno (přešlo) na jiného, neboť takové posouzení se již týká věci samé, o níž se při zkoumání procesního nástupnictví nerozhoduje. Otázkou, zda podle označené právní skutečnosti přešlo právo na jiného, popřípadě zda je dosavadní žalobce skutečně nositelem jím tvrzeného práva, se přitom nezabývá, neboť se netýká zkoumání procesního nástupnictví ve smyslu ustanovení § 107a o. s. ř., ale již posouzení věci samé, o níž bude rozhodnuto v konečném rozhodnutí.

Z obsahu spisu je zřejmé, že žalobce navrhl, aby do řízení vstoupila na jeho místo společnost D., s. r. o., s odůvodněním, že dne 17. 6. 2005 uzavřel se společností D., s. r. o., jakožto nabyvatelkou práva,

smlouvu o postoupení pohledávky za žalovanou. Připojen byl i souhlas nabyvatelky práva - společnosti D., s. r. o., a v příloze doložil dohodu o postoupení pohledávky ve výši 539,- Kč ze dne 17. 6. 2003. Na této smlouvě o postoupení pohledávky je podepsán žalobce jednak jako postupitel a rovněž za společnost D., s. r. o., jako postupník. Žalobce je za uvedenou společnost rovněž podepsán pod souhlasem této společnosti se vstupem do řízení na místo žalobce. K návrhu dle § 107a o. s. ř. přiložil fotokopii plné moci ze dne 3. 2. 1999, kterou mu za společnost D., s. r. o., udělil JUDr. R. N.

Vzhledem k tomu, že s výmazem jednatele společnosti z obchodního rejstříku zákon nespojuje zánik plné moci udělené zmocněnci tímto jednatelem a plná moc udělená žalobci je plnou mocí generální, zcela nadbytečně se odvolací soud zabýval otázkou, zda skutečně na základě postupní smlouvy uzavřené zmocněncem společnosti přešlo na ni právo a zda se tedy uvedená společnost stala věřitelem pohledávky namísto žalobce. Podstatné pro rozhodnutí o návrhu podle § 107 a o. s. ř. je to, že byla uzavřena smlouva o postoupení pohledávky, jež není vyloučena z postupu, a že postupní smlouva je tou skutečností, s níž právní předpisy spojují převod či přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněné pod číslem 37/2004 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Protože usnesení odvolacího soudu není správné, dovolací soud je zrušil (§ 243b odst. 2, věta za středníkem, o.s.ř.) a vzhledem k tomu, že důvod, pro který bylo zrušeno usnesení odvolacího soudu, platí i pro usnesení soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta druhá, o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Věcná příslušnost](#)